

Mireille Geus

'Iedereen was

Op haar negende verloor ze haar moeder. Haar alcoholistische vader was niet in staat om het gezin, met haar halfbroer en halfzus, bij elkaar te houden. Lang stopte schrijfster Mireille Geus (55) haar jeugd zo diep mogelijk weg, maar dit jaar verscheen haar autobiografische roman, voor een groot deel gebaseerd op haar eigen ervaringen als kind. Ze vertelt over de herinneringen en de emoties die dat bij haar naar boven haalde.

Tekst: Lillian Roos
Foto: Quintalle Nix

durft het eindelijk over zichzelf te hebben

in ons gezin een verliezer'

Bij de vraag of ik wilde meewerken aan een interview voor Mijn Geheim, moest ik wel even slikken. In dit blad ligt de nadruk wel heel sterk op mijn persoonlijke verhaal. Maar ik moest er ook om lachen: 'mijn geheim', hoe toepasselijk. Jarenlang had ik veel van mijn jeugdherinneringen veilig opgeborgen. Als schrijfster stond voor mij vast: ik zal talloze boeken schrijven, maar nooit eentje over mijn eigen leven. Wie zat daar nou op te wachten? Ik vond mijn eigen verhaal oninteressant. Natuurlijk zat er ook weerstand achter. Ik zag er vreselijk tegenop om in mijn verleden te duiken, omdat ik bang was voor de emoties die naar boven zouden komen. Ver weggestopt kon het me ook niet raken. Maar het was niet alleen onwil, veel was ik ook domweg vergeten. Of ik had het weggedrukt. Mijn vader die dronk, de dood van mijn moeder... Het lukte me niet echt om er dichterbij te komen. Tot vier jaar geleden alles in mijn leven op scherp kwam te staan. Mijn zoon, toen vijftientig jaar oud, kreeg een ongeluk met een scooter. Het was de ergst voorstelbare nachtmerrie: de onzekerheid of hij het zou overleven. Hij had drie hersenbloedingen en een schedelbasisfractuur. En als hij het zou overleven, was onduidelijk of hij volledig zou herstellen. Toen hij wakker werd, herkende hij me niet. Het is afschuwelijk als je eigen zoon je niet herkent. Wonder boven wonder kwam hij er na intensief revalideren weer volledig bovenop. Datzelfde jaar overleed ook

mijn schoonmoeder. Ik was erg aan haar gehecht, want ik kende haar al sinds mijn zeventiende. Het toeval wilde dat mijn schoonmoeder en mijn zoon op dezelfde afdeling - de intensive care - in hetzelfde ziekenhuis kwamen te liggen, allebei met hersenproblemen. Het was een vreselijk jaar, maar ik ben het doorgekomen. En ik hou nog steeds van het leven. Dat gaf me moed, misschien kon ik meer heftigheid aan dan ik dacht. Zo was het eerste zaadje geplant voor het schrijven van een boek over mijn eigen leven."

Verscheurd nest

"In eerste instantie wilde ik een boek over mijn overleden schoonmoeder schrijven. In dat boek beschreef ik her en der ook wat herinneringen uit mijn eigen jeugd. De uitgever, die deze ruwe versies ook las, vond met name die stukjes uit mijn eigen jeugd aansprekend. Tegen mijn weerstand in besloot ik daarom toch mijn eigen herinneringen op te rakelen. De uitgever moedigde mij steeds aan. Mijn grootste angst was dat ik zou doordraaien. Zou ik de heftigheid van al die emoties wel aankunnen? Zou het me niet overspoelen?"

Het was niet alleen onwil dat ik moeilijk over mijn jeugd kon praten. Ik was het domweg vergeten. Of ik had het weggedrukt. Het lukte me niet om erbij te komen. Ook niet met dat fotoboek erbij. Er waren foto's van mijn geboorte, foto's omringd door een wit kader; een mooie mollige

baby was ik, met mijn donkere huid, grote bruine ogen en kroeshaar dat al snel een kleine afro werd. (Uit Madame Jeanette)

Ik kom uit een verscheurd nest. Mijn vader heeft mij altijd vertroeteld als zijn lievelingetje en liet duidelijk merken dat mijn halfbroer en halfzus niet zijn kinderen waren. Het was fijn om zo bijzonder te zijn voor mijn vader, maar ook beladen. Ik voelde me schuldig om het feit dat ik zijn enige echte kind was en dat mijn broer en zus binnen ons gezin geen vader hadden. Na het overlijden van mijn moeder kon mijn vader het niet aan met drie kinderen en gingen we alle drie bij mijn opa en zijn vrouw wonen. Later ging ik naar een tante. Mijn zus bleef bij opa en mijn broer groeide op in een tehuis. Uiteindelijk was iedereen in ons gezin een verliezer. Tot dat inzicht kwam ik tijdens het schrijven. Als schrijver verdiep je je in ieders rol en gaandeweg beseftte ik dat ieders kwaadheid, frustratie en verdriet begrijpelijk is. Met mijn broer is het contact - hoe pijnlijk ook - niet meer

'Mijn grootste angst was dat ik zou doordraaien. Zou ik de heftigheid van al die emoties wel aankunnen?'

hersteld. Met mijn zus heb ik gelukkig wel weer contact. De heftigheid van de emoties tijdens het schrijven viel uiteindelijk mee. Ik dacht dat ik altijd stevig moest zijn om overeind te blijven, dat had ik door mijn jeugd geleerd. Maar ik ontdekte dat je ook met zachtheid en kwetsbaarheid sterk kunt zijn. Twee pagina's kon ik schrijven en dan moest ik even stoppen. Nu mijn herinneringen open en bloot op papier staan en iedereen het kan lezen, kan ik die angst loslaten. Ook mijn schaamte ben ik nu kwijt. Ik heb me altijd geschaamd voor mijn alcoholistische vader,

voor zijn rare dronkemansgedrag. Ik had geen gewoon gezin, geen moeder, en dat vonden andere kinderen raar. Ik had mezelf aangeleerd om er niet over te praten. Vrienden kenden alleen wat feiten. Maar nu kan ik niks meer verhullen. Het staat allemaal in het boek, al mijn pijn, schaamte en angst heb ik beschreven, en op de kaft staat dat het autobiografisch is."

Gouden Griffel

"De hoofdpersoon in het boek, Leonora, verliest op haar negende haar Surinaamse moeder. Die delen over Leonora's jeugd zijn autobiografisch. Mijn vader had daadwerkelijk een alcoholverslaving. Ik heb bij mijn opa gewoond en bij een tante. Ook ik ben jong uit huis gegaan. Zo zijn er veel overeenkomsten met mijn eigen leven. Maar omdat ik schrijfster ben, heb ik er ook van alles bij verzonnen om er een aantrekkelijk verhaal van te maken, een mooi boek. De volwassen Leonora wordt in het boek verlaten door haar vriend, die een 'thuisgevoel' bij haar mist. Dat deel is niet autobiografisch, want ik ben al sinds mijn zeventiende samen met dezelfde man. Op mijn achttiende, toen ik een jaar met hem was, wilde ik al kinderen. Hij heeft dat tot mijn vijftienvingste kunnen rekken. Toen kregen we een zoon en zes jaar later een dochter. Mijn dochter is stemactrice en net als ik schrijfster. Zij gaat *Madame Jeanette* inspreken als luisterboek. Dat voelt bijzonder, ze heeft een prachtige stem.

'Hij is bij me weggegaan omdat ik nooit kook, ik haal altijd eten of laat het brengen. Door deze cursus ga ik hem naar me terug koken.' Toch liep er een traan langs mijn wang, die ik kwaad wegveegde. 'Zijn er meer situaties geweest in je leven, Leonora, dat er iets aan de hand was, iets wat je niet wilde en wat toch zo was?' Dushi weer met die oncindig zachte blik. Mijn buurvrouw van de eerste verdieping in de Zocherstraat vond mijn vader regelmatig op de overloop van de trap, dronken, in slaap gevallen; zij keek net zoals Dushi nu naar me keek. Door een waas van tranen keek ik Dushi in de ogen. 'Veel,' mompelde ik. 'Te veel.' (Uit Madame Jeanette)

Ik heb altijd met de leeftijd van mijn kinderen 'meegeschreven'. Ik schreef diverse kinderboeken, steeds weer gericht op de leeftijd van mijn kinderen. In 2006 won ik een Gouden Griffel voor

een van mijn kinderboeken. In 2016 schreef ik voor het eerst een boek voor volwassenen: *Een makkelijk kind*. Ook dat boek was eigenlijk geïnspireerd op mijn kinderen, want de hoofdpersonen zijn adolescenten, net als mijn dochter destijds. *Madame Jeanette* is het eerste boek dat over mezelf gaat en voor het grootste deel waargebeurd is."

Lelijke gedachte

"Relaties kun je overdoen. Kind ben je maar één keer in je leven. Vanaf mijn negende, na het overlijden van mijn moeder, had ik geen ruimte meer om kind te zijn. Ik was mijn vaders lievelingetje, wat me natuurlijk een goed gevoel gaf. Maar toen mijn moeder er niet meer was, bracht dat ook een enorme last met zich mee. Ik was het kind dat zich steeds om hem bekommerde, dat stilletjes achter het gordijn wachtte tot hij dronken thuiskwam en hem in bed tilde. Ik moest zijn lelijke dronkemansverwijten incasseren, dat hij verdriet had door mij, dat ik een hoer was en dat mijn moeder zich omdraaide in haar graf. Te veel voor een kinderhoofdje. Aan het einde van het boek beschrijf ik een moment waarop hoofdpersoon Leonora overweegt om haar vader van het balkon te duwen. Die gedachte heb ik als puber daadwerkelijk gehad. Mijn vader stond laveloos van het balkon te plassen. Als ik hem van het balkon duwde, hoefde ik me geen zorgen meer te maken om hem en was ik vrij. Dat is de strijd: zoals ik zijn lievelingetje was, hield ik ook enorm veel van hem, maar zijn liefde was ook beklemmend en benauwend. Het bracht allemaal zorgen met zich mee, waardoor ik hem op zijn tijd ook haatte. Dit is een van de passages waarbij ik me kwetsbaar

BOEKENACTIE

Mijn Geheim mag 5 exemplaren weggeven van 'Madame Jeanette', geschreven door Mireille Geus en uitgegeven door Uitgeverij Nieuw Amsterdam.

Wil je kans maken op dit boek?

Mail dan o.v.v. Madame Jeanette naar: redactie@mijngeheim.nl en laat je gegevens achter. Meedoen kan tot dinsdag 29 oktober 2019.

voelde. Het is een lelijke gedachte. Maar toen het boek was verschenen, kreeg ik juist op deze passage veel mooie reacties. Mensen met een vergelijkbare jeugd vonden het erg herkenbaar, die tweestrijd tussen liefde en haat."

Die dag bij Lactitia thuis wilde ik mijn vader van het balkon af duwen, van tweehoog naar beneden. Niet langer wilde ik me zorgen hoeven maken om hem of voor hem zorgen. Als ik hem een duw gaf, was ik overal vanaf. Vooral van hem. Toch deed ik het niet. Ik weet nog dat ik daar stond, mijn handen al een beetje vooruit, vast van plan om te doen wat nodig was. Niemand zag me; als ik nu handelde, dan zou mijn leven voor altijd lichter zijn. (Uit Madame Jeanette)

Herstellen

"Om de feestdagen rond de millenniumwisseling niet alleen te hoeven doorbrengen, geeft Leonora zich op voor een Surinaamse kookcursus. Ze gaat op zoek naar een 'thuisgevoel', haar roots. Tijdens

'Alles staat nu op papier, ik kan niks meer verhullen. De schaamte ben ik daarmee ook kwijt'

het koken van het soulfood komen weggedrukte jeugdherinneringen naar boven. Dat gebeurde ook bij mij tijdens het schrijven: er kwamen flarden van herinneringen, geuren en kleuren terug die ik eerder was vergeten. Net als ik heeft Leonora nooit

'Als ik mijn vader van het balkon duwde, hoefde ik me geen zorgen meer te maken en was ik vrij'

echt veel gepraat over haar verleden. Ze overwint met het koken een blokkade, komt dicht bij haar herinneringen en verleden. Diezelfde blokkade overwon ik met het schrijven van dit boek.

De rijkdom van het schrijverschap is dat je er van alles bij kunt verzinnen. In het boek sluit Leonora vriendschap met buurvrouw Rosa. Zij wordt haar steun en toeverlaat. Ik wilde het kleine, verloren meisje iemand geven tot steun. Ze moest zo veel in haar eentje dragen, dat ik haar een persoon wilde geven die toch wat stevigheid bracht.

Het is net alsof ik daarmee een beetje van mijn eigen pijn herstelde. Alsof ik de kans kreeg om die leegte alsnog te vullen. Als schrijfster kun je herstellen en afhechten, dat is bijzonder. Ik heb nu een complete, gestructureerde geschiedenis van mezelf. Het is geen open wond meer."

Naar Suriname

"Het ophalen van herinneringen was moeilijk, maar toen ik er eenmaal doorheen was, dacht ik: ik wil eigenlijk nog wel een roman schrijven met Leonora als hoofdpersoon. In het boek dat een vervolg is op *Madame Jeanette*, gaat Leonora naar Suriname om daar haar thuisgevoel te zoeken. Ik ben daarom nu een maand in Suriname om research te doen voor een nieuwe roman met dezelfde hoofdpersoon.

Leonora wordt veertig. Om dat te vieren, gaat ze naar het land van haar moeder. Ze krijgt het cadeau van haar twee vriendinnen van de kookcursus. In het echt ga ik met mijn man. Ik heb een accommodatie gereserveerd waar drie vriendinnen kunnen slapen. Voor mijn man is dat natuurlijk raar. Als ik met hem naar een barretje in Paramaribo ga, dan stel ik me voor dat ik daar met twee vrouwen ben. Ik zal langs hem heen gluren naar kletsende vriendinnen, om me een beeld te vormen voor het vervolgverhaal. Mijn man is het gelukkig gewend. Ik heb hem al naar

heel wat plekken meegesleept voor de boeken waaraan ik werkte."

Pittige tante

"Maar terug naar *Madame Jeanette*. Het verhaal draait om eten, pittig eten. Vandaar de titel, die verwijst naar het hete, gele pepertje dat zo wordt genoemd. Hoofdpersoon Leonora is, net als ik, een pittige tante. Het is ook een peper die de pijnprikkel tart als je hem eet. Dat vond ik heel goed bij de roman passen. Leonora gaat door met haar zoektocht tot ze die pijnprikkel van diepe gevoelens ervaart. Gelukkig zit er ook veel luchtigheid omheen.

Het boek staat vol kookinstructies. Die liefde voor eten zit er bij mij in. Koken is een passie van me, ik heb diverse kookcursussen gevolgd. De rode draad in het boek is daarom een kookcursus die Leonora volgt bij een Surinaamse vrouw, Dushi. Ik laat Dushi in het boek strooien met Surinaamse levenswijsheden. Zo zegt ze: 'Je eet niet om in leven te blijven. Je eet om je innerlijk te versterken, je ziel, vandaar dat ons eten *soulfood* heet. Je eten zorgt voor innerlijke beweging, sensaties, dagdromen en herinneringen. *Soulfood* eet je om van te genieten met al je zintuigen, om rust te brengen en te ontspannen. Ik ben een gelovig mens, en ik geloof dat eten heilig is.' Ze zegt het op haar typische Dushi-wijze, zo zou ik het zelf nooit zeggen. Maar ik geloof wel echt dat eten belangrijk is, dat het mensen bij elkaar brengt en harten verwarmt. Sinds het boek is verschenen, wil iedereen bij me komen eten. Ik kook tegenwoordig vooral Surinaamse gerechten. Als ik aan vrienden die komen eten vertel wat ik allemaal aan voorbereidingen heb getroffen voor wat er op tafel staat, voelen ze zich bijzonder. Ze waarderen het dat ik die tijd en moeite heb genomen. Via eten laat je mensen voelen dat ze waardevol voor je zijn. Echt lekker eten, dat met liefde is bereid, verbindt en levert bijzondere gesprekken op." ■

Stralend kwam Dushi binnen met in iedere hand een pepertje. (...) 'Deze dame,' vervolgde Dushi, 'laat niet met zich sollen, ze drukt overal haar eigen stempel op. Het is vaak al genoeg om haar in haar geheel aan een gerecht toe te voegen, even mee te laten sudderen. Als je haar openmaakt, haar binnenste wilt zien, dan doe je dat niet zonder slag of stoot, niet zonder te huilen.' (Uit: *Madame Jeanette*)